

ΚΑΜΙΑ ΜΟΝΗ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Ζώντας ανάμεσα σε κρίσεις

Αν υπάρχει μια λέξη που τα τελευταία χρόνια αρνείται πεισματικά να εγκαταλείψει τη θέση που έχει καταλάβει στη δημόσια σφαίρα και στις ζωές μας, αυτή είναι η «κρίση». Η κρίση που αλλάζει συνεχώς ονόματα, αλλά πάντα καταφέρνει να παραμένει ο κοινός παρονομαστής των κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων. Έχουμε και λέμε: οικονομική κρίση και στη συνέχεια «μεταναστευτική-ανθρωπιστική κρίση» και έπειτα υγειονομική κρίση που έδωσε τη θέση της σε μια ενεργειακή κρίση και τον πόλεμο (στο τελευταίο η κρίση είναι πλεονασμός) και όλα αυτά με φόντο την περιβαλλοντική κρίση, που κάνει τα σημάδια της όλο και πιο έντονα. Και ενδιάμεσα άλλες τόσες, ανάλογα σε πόσο τεχνική συζήτηση θέλει να μπει κανείς ή τι τον ενδιαφέρει. Βρισκόμαστε λοιπόν εν μέσω άλλης μιας κρίσης. Σε αυτό, τα μίντια λένε την αλήθεια (!?). Το ψέμα είναι οι ελπίδες που μας πουλάνε ότι τάχα τα πράγματα θα γίνουν καλύτερα αν ακολουθήσουμε με ευλάβεια τις οδηγίες του κράτους. Δυστυχώς, έχουμε καταλάβει ότι θα ζούμε πλέον ανάμεσα σε αλληπάληλες κρίσεις, στην καλύτερη με μικρά ενδιάμεσα διαλείμματα για να πάρουμε καμιά ανάσα.

Έτσι λοιπόν, πριν καλά καλά υποχωρήσει η αριθμητική του θανάτου της πανδημίας, εμφανίστηκε μια επιθετική άνοδος των τιμών και του κόστους ζωής. Και στις δύο περιπτώσεις, οι αριθμοί μοιάζουν να θέλουν να μας κάνουν να ξεχάσουμε ότι από πίσω τους κρύβονται ανθρώπινες ζωές. Τους τελευταίους μήνες είδαμε τις τιμές σε βασικά αγαθά, απαραίτητα για την αναπαραγωγή μας, μαζί με τους λογαριασμούς ρεύματος να αυξάνονται κατακόρυφα. Αυτό, σε συνδυασμό με τα ολοένα αυξανόμενα ενοίκια στις πόλεις κάνουν τον χειμώνα που πλησιάζει να φαντάζει δυσσίωπος. Είναι λοιπόν ξεκάθαρο: η κρατική διαχείριση των κρίσεων περνάει από πάνω μας, αφήνοντας πίσω της εκατοντάδες νεκρών (ασθενείς covid και μη, θύματα εργατικών ατυχημάτων, πνιγμένους μετανάστες στο Αιγαίο, άτομα που οδηγήθηκαν στην αυτοκτονία λόγω οικονομικών δυσκολιών και κοινωνικής απομόνωσης), άδειες τσέπες, πετσοκομμένα όνειρα και αξεπέραστα ψυχικά προβλήματα.

Ατομική ευθύνη και βαρβαρότητα

Άλλωστε, το κράτος έχει εδώ και καιρό απεκδυθεί τον κοινωνικό του ρόλο. Το μόνο που κάνει πλέον είναι να μεταφέρει το κόστος και την ευθύνη των επιλογών του στις πλάτες μας. Σε περίπτωση λοιπόν που δεν έχει γίνει ακόμα αντιληπτό, τώρα είναι η ώρα που μας καλούν να πληρώσουμε τα σπασμένα του κόβιντ (εκείνο το ρημάδι το 400αρι θα το δώσουμε πίσω και με το παραπάνω...). Το κράτος γνωρίζει επίσης ότι αυτή του η προσπάθεια θα έχει κάποιες αναταράξεις και για αυτό επιστρατεύει διάφορα ιδεολογήματα που θα προλειάνουν το έδαφος, με κεντρικό αυτό της ατομικής ευθύνης. Ατομική ευθύνη για τα πάντα λοιπόν! Βρείτε τρόπους, σφίξτε τα ζωνάρια, μειώστε την κατανάλωση, βρείτε δουλειά με τόσο υψηλή ανεργία, βρείτε σπίτι με πενιχρό μισθό, κάντε θυσίες μάς λέει το κράτος, γιατί όποιος δεν προσαρμόζεται, πεθαίνει. Όσοι ακολουθήσουν τις οδηγίες και τηρήσουν το πλάνο, μπορεί και να ανταμειφθούν με κάποιο green pass, fuel pass, epidoma pass, στα πλαίσια μιας μορφής ανταπόδοσης. Μπορεί και να καταφέρουν να προσδεθούν στο άρμα της ανάπτυξης που προχωράει μπροστά ακάθεκτο, αφήνοντας πίσω τους υπόλοιπους. Όσοι πάλι παραστρατήσουν, τους περιμένει ο στιγματισμός και η εγκατάλειψη. Φταίχτες και αποτυχημένοι μαζί.

Δίπλα στο κεντρικό ιδεολόγημα της ατομικής ευθύνης όμως, ξεπροβάλλουν και κάποιες χαζοδικαιολογίες για να κάνουν την κρατική πολιτική πιο εύπεπτη. Όπως ο ισχυρισμός ότι για όλα φταίει ο πόλεμος στην Ουκρανία και ότι αν δεν υπήρχε αυτός όλα θα ήταν μέλι-γάλα. «Εμείς τα πηγαίναμε πολύ καλά, αλλά έτσι όπως ήρθαν τα πράγματα είναι δεμένα τα χέρια μας». Είδαμε όμως ότι οι αυξήσεις τιμών ξεκίνησαν ήδη πριν τον πόλεμο. Οπότε, μάλλον πρόκειται για δικαιολογίες που απευθύνονται σε πολύ περιορισμένο ακροατήριο. Τι συμβαίνει λοιπόν όταν η πλειονότητα αμφισβητεί τέτοιου είδους αφηγήματα ή τα θεωρεί γελοία; Τόσο το χειρότερο για αυτήν. Αν δεν πιστεύετε ότι ο πόλεμος ευθύνεται για την κατάσταση που βιώνουμε, λέει το κράτος, θα σας κάνουμε λίγο πόλεμο για να πάρετε μια γεύση και να πειστείτε.

Όποια ακόμα αναρωτιέται τι διάολο θέλουν όλοι αυτοί οι μπάτσοι απ' τη ζωή μας, η απάντηση είναι απλή: είναι εδώ για να περιφρουρήσουν αυτόν τον πόλεμο. Έναν πόλεμο που στρέφεται ενάντια σε όσους περισσεύουν (που είναι όλο και περισσότεροι), ενάντια σε όσους φέρουν αντίλογο. Έναν πόλεμο που προσπαθεί να σπείρει τον φόβο και την καθήλωση

στο κοινωνικό σώμα. Παντού υπάρχουν εχθροί: εσωτερικοί, εξωτερικοί, πράκτορες, μετανάστες και ανώμαλοι που απειλούν το έθνος, για αυτό πρέπει να συνταχθούμε όλοι με το καθεστώς και το δόγμα «νόμος και τάξη» αν θέλουμε να είμαστε ασφαλείς. Η αστυνομία λοιπόν, είναι το μόνο που απομένει σε ένα κράτος που έχει απωλέσει κάθε «κοινωνικό» χαρακτήρα και προσπαθεί με το ζόρι να αποσπάσει κοινωνική συναίνεση. Και η πολεμική διαχείριση του πληθυσμού, είναι ο τρόπος για να αρκεστούμε απλά στην επιβίωση. Για να εφαρμοστούν οι βάρβαρες πολιτικές του χωρίς πολλά πολλά και ερωτήσεις.

Όποιες ακόμα νοιάζονται να σκαλίσουν λίγο παραπάνω την επιφάνεια της κοινωνικής και πολιτικής ζωής θα δούνε μια εικόνα διαφορετική από αυτή που παρουσιάζεται. Δεν έχουμε να κάνουμε με μια πρόσκαιρη κακοτυχία ή ένα παροδικό φαινόμενο που θα υποχωρήσει: αυτός ο κόσμος είναι βαθιά άρρωστος και χειροτερεύει κάθε μέρα που περνάει. Όπως γίνεται συνήθως, καθώς η κρίση βαθιάνει, τα διάφορα μπλοκ εξουσίας ξεκινάνε έναν λυσσαλέο αγώνα ανταγωνισμού για να βρεθούν σε πιο πλεονεκτική θέση έναντι των υπολοίπων. Ο ανταγωνισμός αυτός παίρνει τόσο τα χαρακτηριστικά ενός εμπορικού πολέμου (όπως βλέπουμε να συμβαίνει στο ενεργειακό ζήτημα), όσο και τα χαρακτηριστικά μιας στρατιωτικής σύγκρουσης (όπως βλέπουμε σε πολλά μέρη του κόσμου, με πιο κοντινό το παράδειγμα της Ουκρανίας). Το κοινό στοιχείο είναι ένα: οι ζωές κάποιων πρέπει να αλεστούν, να γίνουν καύσιμο μπας και ξαναπάρουν μπρος οι μηχανές της κερδοφορίας. Οι διάφοροι κατά τόπους διαχειριστές της εξουσίας αναλαμβάνουν αυτόν τον ρόλο: να υποτιμήσουν όσο μπορούν τους πληθυσμούς τους, αφού όποιος καταφέρει να επιβάλει τις νέες συνθήκες στο εσωτερικό του, θα βρίσκεται σε πιο προνομακική θέση από τους υπόλοιπους.

Ό,τι δεν χωράει θα είναι απαραίτητο

Είναι σαφές ότι αυτός ο κόσμος επιβιώνει πλέον καταστρέφοντας. Καταστρέφοντας ανθρώπους, καταστρέφοντας κονότητες, καταστρέφοντας τον ίδιο τον πλανήτη. Αν κάτι μπορεί να σταθεί εμπόδιο σ' αυτήν την καταστροφή είναι η ικανότητά μας να φανταζόμαστε πέρα από αυτόν τον κόσμο. Ενάντια στην αποξένωση και την απάθεια που γεννάει, να εγκαταλείψουμε τους εκβιασμούς που μας θέτει, να κόψουμε τους δεσμούς εξάρτησης και να του αρνηθούμε τη λύση στο πρόβλημα.

Γιατί ό,τι ονομαστεί από δω και μπρος λύση στην κρίση δεν θα είναι για το καλό μας. Γιατί ούτε αυτοί μπορούν να εφαρμόσουν μια λίγο λιγότερο βάρβαρη πολιτική, με λίγο λιγότερους νεκρούς και λίγο λιγότερη καταστολή, ούτε εμείς είμαστε διατεθειμένες να επιστρέψουμε σε αυτό.

Τέλος, σε αυτή μας την προσπάθεια, δεν υπάρχει χώρος για ευχολόγια και ανάθεση. Δεν υπάρχει χώρος για ελπίδα, για την ελπίδα που έρχεται, για την ελπίδα που πεθαίνει τελευταία. Η ελπίδα έχει ψοφήσει εδώ και καιρό και αναδύει μόνο λύπηση. Δεν έχουμε έτοιμες συνταγές, αλλά έχουμε η μία την άλλη και γνωρίζουμε ένα δύο πράγματα. Το πρώτο είναι ότι μόνο στον δρόμο μας υπολογίζουν και αν δεν βρεθούμε εκεί, μαζικά, η κατάσταση θα είναι δύσκολη. Το δεύτερο είναι ότι δεν θέλουμε να αφήσουμε κανέναν μόνο του μέσα στην κρίση, παραδομένο στη βαρβαρότητα ή την κατάθλιψη. Πρέπει να φτιάξουμε δίκτυα αλληλεγγύης για να απαντάμε στις ανάγκες μας συλλογικά και να διεκδικούμε ό,τι μπορούμε. Δεν είναι λίγα για αρχή.

Σε αυτό το νέο πλαίσιο λιτότητας που πάει να επιβληθεί, που η ζωή εκπίπτει σε επιβίωση, ξέρουμε καλά πως ότι δεν χωράει θα είναι απαραίτητο.

Θα είναι απαραίτητη

η αλληλεγγύη/ η οργή και η χαρά/ η συλλογική ζωή/

η αντίσταση/ οι αγώνες της καθημερινής ζωής.

